

BUDAPESTI
METROPOLITAN
EGYETEM

Powered by Arizona State University*

ÖKOLÓGIA ÉS MŰVÉSZET

Konferencia a Budapesti Metropolitan Egyetem
Művészeti és Kreatívipari Karának rendezésében

Absztraktfüzet

Idei konferenciánk **2024.szeptember 12-13.-án** kerül megrendezésre, immár harmadik alkalommal a Francia Intézetben. Rendezvényünk ez alkalommal az ökológia és a művészetek komplex kapcsolatrendszerének feltárására tesz kísérletet. Feltárására és bővítésére, amennyiben fő törekvésünk alternatívákat keresni korunk túlnyomóan apokaliptikus hangvételű ökodiskurzusainak árnyalására.

Találkozónk kontextusát a természet és a kultúra, ember és környezete sokrétű kapcsolatrendszerének, az együttlét új dimenzióinak kibontása, lehetőségeinek kritikai vizsgálata adja. Természet és kultúra átjárhatóságának jegyében szeretnénk a művészet kínálta konstruktív megközelítésekre fókuszálni, a művészet ugyanis most, a kutatás, kísérletezés terepeként, ideológiamentesen, az alkotás szabad terében mozogva értelmezi, sőt átalakítja a környezethez fűződő kapcsolatainkat.

Konferenciánk egyes szekcióiban szeretnénk felszínre hozni és megmutatni ökológia és művészet sokrétű összefonódását, annak tudományos gyökereitől társadalmi, művészeti és kreatívipari összefüggéséig, hiszen a design életmódformáló törekvései, technológiákat megújító anyag-, forma- és módszertani kísérletei ugyanúgy világformáló és világteremtő erejűek, mint a kortárs öko-orientált művészet szabad asszociációi és társadalmi elköteleződésai.

Tartalom

KEYNOTE LECTURE / PLENÁRIS ELŐADÁS	4
Prof. Steve Dixon: The radical philosophical and scientific concerns underpinning contemporary art	4
Circularity Manifesto and the Hungarian pavilion at the 19th Venice Architecture Biennale	6
Anticapitalism and (de)growth?	7
Fredericke Winkler: Collective Authorship	8
Dr. Kovács Adél DLA: Az értékesítés művészete	10
Vranek Hedvig : Egy fiktív brand koncepciója AI tervezőasszisztenciával.....	10
Fenntarthatóság és elkötelezettség. Kerekasztal-beszélgetés.....	11
Ökokritika/ökofeminizmus	12
Dr. Széplaky Gerda PhD.: Nők a világ megmentéséért. Ökofeminista képzőművészet – filozófiai perspektívában	13
Dr. Hódosy Annamária PhD: Ökofeminista párterápia a filmvásznon.....	15
Zilahi Anna: A csalán mint farmakon, a csalánmunka mint dekonstrukciós stratégia.....	17
KEYNOTE LECTURE / PLENÁRIS ELŐADÁS	19
Dr. Carolina Martínez-López PhD.: On Degradation. Environment, Bodies and Experimental Filmmaking	19
Technológia és poszthumanizmus	22
Horváth Márk és Lovász Ádám: A mesterséges intelligencia-alapú művészet és a neobarokk formabőség	22
Dr. Nemes Z. Márió PhD.: Technológia mint harmadik természet	25
Dr. Schneider Ákos PhD.: Algoritmikus kultúra és tervezett környezet.....	26
Környezet/Kultúra	27
Dr. Kiss Melinda DLA: Az animáció zöld üzenete. Környezettudatosság, mint téma az animációs filmekben.....	28
Dr. Varga Anna PhD.: Az ökológia a filmben.....	29
Dr. Laczó Dániel PhD.: A táj iránti érzékenység példái a hazai szocializmus építészetében. A skandináv romantikus modernizmus hatása öt hazai épület esetében	30
Jámbor Zsóka: A QUILTIC-projekt prezentációja.....	32

KEYNOTE LECTURE / PLENÁRIS ELŐADÁS

Prof. Steve Dixon: The radical philosophical and scientific concerns underpinning contemporary art

This keynote presentation analyses contemporary arts in a novel way to argue that many of the world's most important artists are using themes that fuse ideas from both existentialist philosophy and the 'universal science' of cybernetics. The analysis reveals surprising insights, uncovering how numerous artists, whether consciously or unconsciously, draw on the key principles of these disciplines. It is argued that where existentialist philosophers including Kierkegaard, Camus, de Beauvoir, and Sartre *discussed* freedom, being and nothingness, eternal recurrence, self-creation and being-for-others, contemporary artists are now attempting to *enact* these themes. Simultaneously, their artworks engage in complex explorations of concepts proposed by cyberneticians including Wiener, Shannon, and Bateson on adaptive ecosystems, feedback loops, circularity, autopoiesis, and emergence.

This multimedia presentation interrogates the work of technologically advanced as well as non-technologically based artists including Damien Hirst, Stelarc, Anne Imhof, Francis Alÿs, Pierre Huyghe, Anish Kapoor, Cornelia Parker, Gilbert and George, Sun Yuan and Peng Yu. Drawing on his book *Cybernetic-Existentialism*, Steve Dixon demonstrates how fusing insights and knowledge from these two fields can throw new light on pressing issues within contemporary culture, including ecology, radical politics, authenticity, angst and alienation, homeostasis, and the ever-evolving relationship between humans and machines.

A kortárs művészetet meghatározó filozófiai és tudományos problémáiról

Prof. Dixon plenáris előadásában amellet érvel, hogy a világ számos jelentős művésze olyan témákat dolgoz fel, amelyek az egzisztencialista filozófia és a kibernetika „univerzális tudományának” eszméit ötvözik. Az elemzés meglepő felismeréseket tár fel, rávilágítva arra, hogy számos művész, akár tudatosan, akár tudattalanul, ezen tudományágak alapelveire támaszkodik. Az egzisztencialista filozófusok, köztük Kierkegaard, Camus, de Beauvoir és Sartre a szabadságról, létről és semmiről, az örök visszatérésről, az önmagunk megteremtéséről és a másokért való létről értekeztek, a kortárs művészek viszont ezeket a témákat megvalósítani próbálják. Ezzel párhuzamosan műalkotásaikkal bonyolult kutatásokat végeznek olyan fogalmakról, amelyeket kibernetikusok vezettek be (pl. Wiener, Shannon és Bateson) – ilyenek például az adaptív ökoszisztémák, visszacsatolási hurkok, körkörösség, autopoíézis vagy az emergencia. Az előadás a technika mellett elkötelezett és az attól távolságot tartó művészek munkáit egyaránt vizsgálja (Damien Hirst, Stelarc, Anne Imhof, Francis Alÿs, Pierre Huyghe, Anish Kapoor, Cornelia Parker, Gilbert és George, Sun Yuan és Peng Yu). Steve Dixon "Cybernetic-Existentialism" című könyve alapján, egyesítve a két terület felismeréseit és tudását, új megvilágításba kerül a kortárs kultúra számos sürgető problémája, beleértve az ökológiát, a radikális politikát, az autentikus életformákat, a szorongást és elidegenedést, a homeosztázist, valamint az emberek és gépek közötti, egyre fejlődő kapcsolatot.

Prof. Steve Dixon is a world-renowned academic, researcher and interdisciplinary artist with a distinguished career in both higher education leadership and the professional creative industries.

He joined LASALLE College of the Arts as its sixth President in February 2012.

Following a successful career as an actor and award-winning director of film and digital media productions, he became an academic in 1991. He quickly established an international reputation for his research in the use of media and computing technologies in the performing arts. His award-winning book, *Digital Performance* is recognised as the most comprehensive scholarly work on the subject. His latest book, *Cybernetic-Existentialism: Freedom, Systems and Being-for-Others in Contemporary Arts and Performance* (Routledge, 2020) reformulates philosophical and scientific ideas to propose an original aesthetic theory of contemporary arts and performance.

Dr. Steve Dixon professzor közismert akadémikus, kutató és interdiszciplináris művész, aki kiemelkedő karriert futott be a felsőoktatásban és az intermediális művészetek terén egyaránt. 2012 óta a szingapúri LASALLE College of Arts elnöke (University of the Arts Singapore).

Sikeres színészi karrierje után, díjnyertes film- és digitális médiaprodukciónak rendezőjeként 1991-ben fordult a tudomány és a felsőoktatás felé, kutatási területe a médiatechnológiák és a számítástechnika előadóművészetben való alkalmazása. Díjnyertes könyve, a *Digital Performance*, a témában megjelent legátfogóbb tudományos munkaként ismert.

Legújabb könyve, a *Cybernetic-Existentialism: Freedom, Systems and Being-for-Others in Contemporary Arts and Performance* (Routledge, 2020) filozófiai és tudományos elméleteket újragondolva eredeti esztétikai elméletet javasol a kortárs művészetek és előadóművészetek számára.

Circularity Manifesto and the Hungarian pavilion at the 19th Venice Architecture Biennale

Pintér Márton, Graf András, Manhertz Ingrid angol nyelvű prezentációja

According to Carlo Ratti, curator of the 19th Venice Architecture Biennale, architects should harness all the intelligence around us in order to face the burning world. Through the curator's Circularity Manifesto, the project team of the 2025 Biennale, Márton Pintér curator, András Graf architect-researcher and Ingrid Manhertz architect-doctoral student present the role of the Hungarian pavilion and initiate a discourse on whether a world exhibition can be sustainable.

A Fenntarthatósági kiáltvány és a magyar pavilon a 19. Velencei Építész Biennálén

Az esemény fő kurátora Carlo Ratti szerint az építészeknek a diszciplínák tudását egyesítve kell felvennie a harcot a globális felmelegedéssel. Az előadáson a 2025-ös Biennále projektcsapata, Pintér Márton kurátor, Graf András kutató-építész és Manhertz Ingrid építész doktorandusz, Ratti Fenntarthatósági Kiáltványán keresztül mutatja be a magyar pavilon szerepvállalását, és indít diskurzust arról, hogy lehet-e fenntartható egy világkiállítás?

Részvevők/ Participants:

Pintér Márton, a magyar pavilon kurátora, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Graf András, építész-kutató

Manhertz Ingrid, építész-kutató, a Breuer Marcell Doktori Iskola doktorandusza, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

*Márton Pintér, curator of the Hungarian pavilion, lecturer at Budapest Metropolitan University
András Graf, architect-researcher*

*Ingrid Manhertz, architect-researcher, doctoral candidate at the Marcel Breuer Doctoral School,
lecturer at Budapest Metropolitan University*

Anticapitalism and (de)growth?

szekcióleírás

Az "Anticapitalism and (de)growth" szekció három előadása az egyéni szerzőség kérdését, a mesterséges intelligencia tervezési folyamatokba való integrálását, valamint a divat és képzőművészet közötti szinergiát tárgyalja. Az előadások és a beszélgetés közös pontja a kreatív folyamatok átalakulása: a szerzői szerep kollektivizálódik, a mesterséges intelligencia és emberi alkotók közötti együttműködés új tervezési dinamikákat teremt, miközben a fenntarthatóság és a kulturális értékek hangsúlyozásával a divat és művészet időtálló projektekből egyesül. Kollektív alkotás, új alkotási módszerek, alkotás valamilyen cél érdekében, akár a közösségünk egészségéért? És mindezt nem csak az alkotás, de a fogyasztás szempontjából is megvizsgáljuk.

Résztevők:

Fredericke Winkler – divattervező, divatkutató

Kovács Adél DLA - trendkutató, divattervező, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Vranek Hedvig – divattervező, a Budapesti Metropolitan Egyetem végzett hallgatója

Moderátor:

Kudron Anna - a Pinkponilo Kreatív Stúdió alapítója, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Anticapitalism and (de)growth?

The "Anticapitalism and (de)growth" section features three presentations that explore the questions of individual authorship, the integration of artificial intelligence into design processes, and the synergy between fashion and fine arts. The common theme across the presentations and discussions is the transformation of creative processes: the role of the author is becoming collectivized, collaboration between artificial intelligence and human creators is generating new design dynamics, while emphasizing sustainability and cultural values leads to the merging of fashion and art into timeless projects. Collective creation, new methods of creation, creating for a purpose, even for the benefit of our community? We'll examine these questions from the perspective of creation, but also from that of consumption.

Participants:

Fredericke Winkler – Fashion Designer, Fashion Researcher

Adél Kovács DLA – Trend Researcher, Fashion Designer, Lecturer at Budapest Metropolitan University

Hedvig Vranek – Fashion Designer, Graduated at Budapest Metropolitan University

Moderator:

Anna Kudron – Founder of Pinkponilo Creative Studio, Lecturer at Budapest Metropolitan University

Fredericke Winkler: Collective Authorship

A central issue of the critical theory of authorship is the questioning of the author as a creative individual. Nevertheless, the functional principle of authorship, especially in its legal form as copyright law, adheres to the assumption that one or more physical persons stand behind the term "author". This assumption is increasingly being called into question as a result of new framework conditions, particularly digitalization and decolonization, and "the author" is being understood as a collective persona. Avant-garde movements, such as the open design movement, are distancing themselves from the traditional values of industrial society and consider authorship to be a system of order that controls creative practice and productive relationships and is therefore a key factor in capitalist power structures. As a result, and not least through the inclusion of indigenous design methods in the design discourse, the author's work is changing. Instead of being codified in the form of an original, an iterative production process is taking place. A new relationship is developing between author and work that is characterized by rights of use instead of property rights. The author becomes a curator in the sense of a caring representative of a collective work.

Fredericke Winkler - Kollektív Szerzőség

A szerzőség kritikai elméletének központi kérdése a szerző mint alkotó egyén funkciójának felülvizsgálata. Ennek ellenére a szerzőség működési elve, különösen jogi formájában, mint a szerzői jog, azon a feltételezésen alapul, hogy egy vagy több fizikai személy áll a "szerző" kifejezés mögött. Ezt a feltételezést egyre inkább megkérdőjelezzik az új keretfeltételek, különösen a digitalizáció és a dekolonizáció hatására, és a "szerzőt" kollektív személyiségként értelmezik. Az avantgárd mozgalmak, mint például az open design mozgalom, eltávolodnak az ipari társadalom hagyományos értékeitől, és a szerzőséget olyan rendszerező elvnek tekintik, amely szabályozza a kreatív gyakorlatot és a produktív kapcsolatokat, és ezért kulcsfontosságú tényező a kapitalista hatalmi struktúrákban. Ennek eredményeként, és nem utolsósorban az őshonos tervezési módszerek design diskurzusba való bevonása révén, a szerzői munka megváltozik. Az eredeti formában való kódolás helyett egy iteratív gyártási folyamat zajlik. Új kapcsolat alakul ki a szerző és a mű között, amelyet a tulajdonjog helyett a használati jogok jellemeznek. A szerző kurátorrá válik, egy kollektív mű gondoskodó képviselőjének értelmében.

Fredericke Winkler is a fashion designer and design scientist. After completing her fashion design studies in Paris and Berlin in 2002, she worked for 16 years as an editor for trade media such as Textilwirtschaft. Since 2005, Fredericke Winkler has been focussing on the topic of sustainability in the textile industry and has since worked closely with initiatives in this field, such as the Clean Clothes Campaign and the International Association of the Natural Textile Industry (IVN), and advised fashion companies, such as the Fairtrade-certified brand People Tree from the UK. In her master's thesis, she analyzed the Fair Trade system with reference to aspects of critical design theory. In 2018, she took over the design direction of Hodsoll McKenzie, an interior textiles brand of the Zimmer + Rohde Group, and from then on continuously led it towards sustainability. Since 2022, she has been coordinating the transformation process of the entire group as Head of Sustainability. Fredericke Winkler began teaching in 2005, for example in the areas of design theory and environmental and social management. Since October 2021, she has been Dean of Studies for the international Master's degree program "Sustainability in Fashion and Creative Industries" at the AMD Berlin design faculty for Fresenius University of Applied Sciences. Her research focuses on critical design theory and cultural sustainability. She is currently working on her doctoral thesis titled "Collective authorship - from dispositive to utopia".

Fredericke Winkler divattervező és designkutató. Miután 2002-ben befejezte divattervezési tanulmányait Párizsban és Berlinben, 16 évig dolgozott szerkesztőként (a Textilwirtschaftnál). 2005 óta a textilipar fenntarthatóságának témájára összpontosít, szorosan együttműködve az ezen a területen működő kezdeményezésekkel, mint például a Clean Clothes Campaign és a Nemzetközi Természetes Textilipari Szövetség (IVN). Tanácsadóként dolgozott olyan divatmárkáknál, mint az Egyesült Királyságból származó Fairtrade minősítésű People Tree. Szakdolgozatában a méltányos kereskedelmi rendszert elemezte a kritikai design elmélet szempontjából. 2018-ban átvette a Zimmer + Rohde csoport belső textilmárkáját, a Hodsoll McKenzie design irányítását, és azóta folyamatosan a fenntarthatóság felé vezette azt. 2022 óta a csoport egészének átalakulási folyamatát koordinálja.

Fredericke Winkler 2005 óta oktat a design elmélet és a környezeti és társadalmi menedzsment területén. 2021 októbere óta a berlini Fresenius Alkalmazott Tudományok Egyetemének AMD design karán a "Fenntarthatóság a divatban és a kreatív iparágakban" nemzetközi mesterképzési program szakvezetője. Kutatási területe a kritikai design elmélet és a kulturális fenntarthatóság. Jelenleg doktori disszertációján dolgozik, amelynek címe: "Kollektív szerzőség - a diszpozitívól az utópiáig".

Dr. Kovács Adél DLA: Az értékesítés művészete

Állandóan változó világunkban a súlyosbodó klímaváltozás, a fenntarthatóságra való törekvés, a geopolitikai tényezők és a gazdasági bizonytalanságok miatt szükség van tervezési módszereink tudatosabbra tételére. Az előadás olyan specifikus történeti és kortárs divatbrand aktivitásokra fókuszál, amelyek esetében a divat és a képzőművészet szinergiája kulturális értékeket hordozó, időtálló projekteket eredményez.

The Art of Selling

In our constantly changing world, the intensifying climate change, the pursuit of sustainability, geopolitical factors, and economic uncertainties necessitate a more conscious approach to our planning methods. The presentation focuses on specific historical and contemporary fashion brand activities where the synergy between fashion and visual arts results in culturally valuable, enduring projects.

Dr. Kovács Adél DLA trendkutató, divattervező, a Divat-és Textiltervezés BA, Divat specializáció vezetője. Doktori fokozatát a Breuer Marcell Doktori Iskolában szerezte, kutatási területe a divatbranding.

Dr. Adél Kovács is a trend researcher, fashion designer, and the head of the Fashion specialization in the Fashion and Textile Design BA program. She earned her doctoral degree at the Breuer Marcell Doctoral School, and her research area is fashion branding.

Vranek Hedvig : Egy fiktív brand koncepciója AI tervezőasszisztenciával.

Vranek Hedvig a METU-n végezett kézműves tárgykultúra alap, majd divattervezés mesterszakon. Előadásában egy olyan korábbi egyetemi projektjét mutatja be, amelyben a mesterséges intelligenciát használta egy fiktív brand felépítéséhez, mint tervező asszisztens. Közben keresi a megoldást, amellyel a sajátjának érzi a teljes tervezési folyamatot, nem pedig az MI/AI tervének. Ennek eredménye egy 24 darabos ready to wear kollekció, két kivitelezett szettel.

Hedvig Vranek: The Concept of a Fictional Brand with AI Design Assistance

Hedvig Vranek graduated from METU with a bachelor's degree in Craft Object Culture and a master's degree in Fashion Design. In her presentation she will introduce a previous university project in which she used artificial intelligence to build a fictional brand, with AI acting as a design assistant. Throughout the process, she sought a solution that allowed her to feel ownership of the entire design process, rather than having the AI design in her place. The result is a 24-piece ready-to-wear collection, with two of the sets fully realized.

Fenntarthatóság és elkötelezettség. Kerekasztal-beszélgetés

A környezetvédelmi problémák és a fenntarthatóság mindennapi életvitelhez kötődő praxisai a köznapis beszéd részét képezik. Se szeri se száma az ökológiai válságot elemző ismeretterjesztő filmeknek, iskolai projekteknek, a téma az iskolai rendszerben külön tantárgyat kapott, az egyetemeken számtalan kurzus és megközelítési mód bevetésével közvetítik. - Ami mégis az egyik legnagyobb nehézség marad: a személyes elkötelezettség problémája. A kerekasztal-beszélgetésben képzőművészek, írók, divatszakértő, múzeumpedagógus osztja meg a tapasztalatait, akik alkotói munkájukkal, workshopjaikkal hétköznapi döntéseink tudatosságát próbálják mélyíteni.

Résztevők:

Gosztola Kitti - képzőművész

Kudron Anna - a Pinkponilo Kreatív Stúdió alapítója, a Metroplitan Egyetem oktatója

László Zoltán - író

Süveges Rita - képzőművész

Varga Zita múzeumpedagógus, művészetterapeuta

Zilahi Anna - költő, képzőművész

Moderátor: Csanádi-Bognár Szilvia PhD - művészettörténész, esztéta, a Metroplitan Egyetem oktatója

Sustainability and Commitment. Roundtable Discussion

Environmental issues and the practices of sustainability in daily life have become a regular part of everyday conversation. There's an abundance of educational films analyzing the ecological crisis, school projects, and even dedicated subjects within the school system. Universities convey these topics through numerous courses and approaches. Yet, one of the greatest challenges remains out of focus: the issue of personal commitment.

For this roundtable discussion we invited visual artists, writers, fashion experts, and museum educators, experts who use their creative potentials to deepen the awareness of our everyday decisions, asking them to share their experiences.

Participants:

- *Kitti Gosztola – Visual Artist*
- *Anna Kudron – Founder of Pinkponilo Creative Studio, Lecturer at Budapest Metropolitan University*
- *Zoltán László – Writer*
- *Rita Süveges – Visual Artist*
- *Zita Varga – Museum Educator, Art Therapist*
- *Anna Zilahi – Poet, Visual Artist*

Moderator: *Szilvia Csanádi-Bognár PhD – Art Historian, Philosopher, Lecturer at Budapest Metropolitan University*

Ökokritika/ökofeminizmus

Szekcióleírás

A szekció előadásai a növényi-állati-emberi létformák összefonódásait követik figyelemmel. A hagyományosan emberközpontú világképünkben ezt az alapvető, mélyértelmű kapcsolati hálót a mitikusba és misztikusba vesző feminin képviseli – időszerű ezt a kapcsolatot megvizsgálni, újragondolni.

A természettel való kapcsolatunk mindmáig a női érintésével válik evidenssé, ezért az ökokritika és az ökofeminizmus kéz a kézben jár, a szekció előadásait is ez a szoros kapcsolat fogja össze. A természeti és a feminin irodalmi, képzőművészeti, filmes és filozófiai megközelítéseiből emelünk ki néhány reprezentatív értékű, összekapcsolódó és együttesen továbbgondolandó művet és szerzőt.

Résztevők:

Széplaky Gerda PhD - filozófus, esztéta, kritikus, egyetemi oktató (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézet), a Budapesti Metropolitan Egyetem „Ökológia, művészet, jövőképek” kutatócsoportjának tagja.

Hódosy Annamária PhD - irodalomtudós, filmkritikus, kultúrakutató, egyetemi adjunktus (Szegedi Tudományegyetem). <https://hodosy.eu/>

Zilahi Anna - költő, képzőművész. Jelenleg a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem doktorandusza.

Ecocriticism and Ecofeminism, Interdisciplinary Approaches

The presentations in this section focus on the interconnectedness of plant, animal, and human life forms. In our traditionally human-centered worldview, this fundamental and deeply meaningful web of connections is represented by the feminine, which often veers into the mythical and mystical—we need to examine and rethink this relationship from a contemporary perspective. Our connection with nature continues to be made evident through the feminine touch, which is why ecocriticism and ecofeminism go hand in hand, and this close relationship also unites the presentations in this section. We will highlight a few representative works and authors from the literary as well as visual arts, cinematic, and philosophical approaches to the relation between nature and the feminine, works and approaches that are interconnected and whose connections are worthy of further reflection.

Participants:

Dr. Gerda Széplaky – Philosopher, Art Critic, University Lecturer (Eszterházy Károly Catholic University, Institute of Fine Arts and Art Theory), member of the METU research group "Ecology, Art, Visions of the Future."

Dr. Annamária Hódosy – Literary Scholar, Film Critic, Cultural Researcher, University Assistant Professor (University of Szeged). <https://hodosy.eu/>

Anna Zilahi – Poet, Visual Artist. Currently a PhD candidate at Moholy-Nagy University of Art and Design.

Dr. Széplaky Gerda PhD.: Nők a világ megmentéséért. Ökofeminista képzőművészet – filozófiai perspektívában

Az „ökológiai feminizmus” kifejezést Françoise d'Eaubonne alkotta meg egy 1974-es, a nő és a természet viszonyának vizsgálatát középpontba állító értekezésében, azzal a szándékkal, hogy felhívja a figyelmet a nők ökológiai forradalmat előidéző lehetőségeire. Az új fókusz eleinte bölcséleti és társadalomtudományi területeken jelent meg, majd az 1990-es évek elején filozófiai vizsgálódási perspektívaként is megfogalmazódott. Az ökofeminista filozófia egyrészt a nők és a természet feletti uralom, s ezek összefüggéseinek természetét tárja fel; másrészt bírálja a nyugati, kanonikus filozófia nőkről és természetről alkotott – a patriarchális értékekkel szemben elfogult – nézeteit, hipotéziseit, fogalmait; harmadrészt alternatívákat kínál ezen elfogult álláspontokkal szemben. Az ökofeminista filozófusok többsége különbséget tesz a nők elnyomása és a természet feletti „indokolatlan uralom” között, s céljuk az, hogy választ kínáljanak arra vonatkozóan, miképpen lehetne a krízisbe került természetet, vele együtt emberi világunkat, kultúránkat megmenteni. Az ökofeminista gondolat nemcsak a bölcséletben jelent meg, hanem a különféle művészeti ágakban, így a képzőművészetben is. Előadásomban a teoretikus megközelítésekkel párhuzamosan bemutatom az ökofeminista képzőművészet azon képviselőit (Agnes Denestől Ana Mendiétán, Teresa Murakon át Heléne Aylonig, Betty Beaumintig, Patricia Johansonig s másokig), akik természetművészeti alkotásaikkal, performanszaikkal, környezetvédelmi akciókkal és installációikkal (melyek gyakorta tudományos kutatások eredményeire épülnek) nemcsak esztétikailag képesek megszólítani a befogadót, hanem akár a társadalom életére, jövőjére is hatást gyakorolnak.

Women Who Save the World: Ecofeminist Visual Arts from a Philosophical Perspective

The term 'ecological feminism' was coined by Françoise d'Eaubonne in a work written in 1974, focusing on the relationship between women and nature, with the intention of drawing attention to the potential of women to bring about an ecological revolution. This new theme first emerged in the field of social sciences, and then, in the early 1990s, also became a philosophical topic. Ecofeminist philosophy, on the one hand, explores the nature of the domination of women and nature and their interrelationships; on the other hand, it criticises the views, hypotheses and concepts of Western, canonical philosophy on women and nature, which are biased against patriarchal values; and thirdly, it offers alternatives to these biased positions. The majority of ecofeminist philosophers distinguish between the oppression of women and the 'unjustified domination' of nature, and aim to offer answers as to how to save nature, our human world and our culture, which are both in crisis. Ecofeminist thinking has appeared not only in philosophy, but also in the arts, including the visual arts. In my presentation, I will introduce, in parallel to theoretical approaches, some representatives of ecofeminist art (from Agnes Denes to Ana Mendieta, Teresa Murak, Heléne Aylon, Betty Beaumint, Patricia Johanson and others) who, through their works of natural art, performances, environmental actions and installations (often based on scientific research), are not only able to address the audience aesthetically, but also have an impact on the life and future of our society.

Dr. Széplaky Gerda PhD – filozófus, esztéta, kritikus. egyetemi oktató (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézet). Filozófiai, esztétikai, művészeti folyóiratok, valamint tanulmánykötetek szerkesztője, kutatócsoportok tagja. Kurátorként kiállításokat rendezett Rómában, Velencében, Kolozsváron, Budapesten. Kutatásai szerte ágazóak, a főbb irányok: testelméletek, feminizmus, növényfilozófia. Esztétaként elsősorban kortárs képzőművészetről ír értekezéseket. Legutóbbi könyvei: Sötét és néma. Filozófiai esszék – irodalomról, filmről, képzőművészetről (L'Harmattan, Bp., 2019); Sem Isten, sem állat. Fejezetek az áldozati kultúra dekonstrukciójából (Prae, Bp., 2023).

Dr. Gerda Széplaky PhD - philosopher, aesthete, critic, university lecturer (Eszterházy Károly Catholic University, Institute of Fine Arts and Art Theory), editor of philosophical, aesthetic and art journals, and member of various research groups. She has curated exhibitions in Rome, Venice, Cluj-Napoca and Budapest. Her fields of research are numerous, main areas include: body theory, feminism, philosophy of plants. As an essayist, she writes mainly on contemporary art. Her recent books are: Dark and mute, Philosophical essays - on literature, film and visual arts (L'Harmattan, Bp., 2019); Neither God nor Animal. Chapters from the Deconstruction of the Cult of Sacrifice (Prae, Bp., 2023).

Dr. Hódosy Annamária PhD: Ökofeminista párterápia a filmvászonon

Az ökofeminizmus alaptézise, hogy a nők és a nem-emberi világ közt sorsközösség van abból kifolyólag, hogy a kultúra évezredekig közös lényegűnek tartotta a két kategóriát. Mivel pedig bizonyos, hogy a klímaválság kialakulásához jelentősen hozzájárultak a természettel kapcsolatos narratívák, a környezeti gondok és a nők helyzetének a megoldása sem lehet egymástól független. Az olyan narratívákat tekinthetjük ökofeministának, amelyek úgy jellemzik a világ mai állapotát, illetve olyan kiutat vagy megoldást vizionálnak, amely egyszerre érinti a nőket és a nem-emberi világot is. Az előadásban négy olyan filmről fogok röviden beszélni, amelyek effajta narratívával bírnak. A *Solaris* (1972), az *Elkülönítve* (1995), az *Anyám!* (2017) és a *Műanyag égbolt* (2023) mind olyan alkotások, ahol egy középponti párkapcsolati dráma takarja el és fedi fel egyidejűleg az általában csak közvetetten megjelenő környezeti gondokat, a főszereplőnők társadalmi helyzete pedig így párhuzamba kerül a hatalom és nem-emberi világ (gyakran erős kritikával illetett) viszonyával. Ennélfogva az, ahogyan a nők a filmekben a kezükbe veszik a sorsuk alakítását - ami hol a toxikus kapcsolatokról való kilépésben, hol pedig a kapcsolat dinamikájának átalakításában mutatkozik meg - a környezethez való egészséges viszonyt tekintve is tartalmaz felvetéseket. Hol azt mutatja meg, hogyan volna elgondolható a poláris és hierarchia mentes párkapcsolat az ember és a nem-emberi világ viszonylatában, hol pedig azt, hogy mi lesz a vége, ha ez nem valósul meg.

Ecofeminist Couples Therapy on the Big Screen

The core thesis of ecofeminism is that there is a shared destiny between women and the non-human world, due to the fact that for millennia, culture has considered these two categories to be inherently connected. Since the narratives about nature have significantly contributed to the development of the climate crisis, the resolution of environmental issues cannot be separated from the resolution of women's issues. Narratives can be considered ecofeminist if they characterize the current state of the world and envision a solution that simultaneously addresses the concerns of both women and the non-human world. In this presentation, I will briefly discuss four films that possess such a narrative. Solaris (1972), Safe (1995), Mother! (2017), and White Plastic Sky (2023) are all works in which a central relationship drama both conceals and reveals environmental issues that typically appear only indirectly, while the social situation of the female protagonists parallels the often heavily criticized relationship between power and the non-human world. Consequently, the way women in these films take control of their destinies—whether by exiting toxic relationships or by transforming the dynamics of the relationship—also raises questions regarding a healthy relationship with the environment. Some films explore how a non-polarized, non-hierarchical relationship between humans and the non-human world might be conceived, while others show what happens if this is not realized.

Dr. Hódosy Annamária irodalomtudomány szakon végzett a Szegedi Tudományegyetemen. Tagja volt a posztstrukturalista irodalomtudományt Magyarországon népszerűsítő deKON csoportnak (1992-2004). PhD dolgozatát Shakespeare szonettjeiről írta 2001-ben. Fő kutatási területe a nemi szerepek, a természet és a retorika viszonya az irodalomban és a populáris filmben. Jelenleg ökokritikával és ökokinekritikával foglalkozik. *Biomozi. Ökokritika és populáris film* című könyve 2018-ban, ennek folytatása *Klímaszörnyek* címmel 2023-ban jelent meg. Számos tanulmánya található a deKON Könyvekben az Ictus/JATE Irodalomelméleti Csoport gondozásában, a Literatura és a Tiszatáj folyóiratokban és az Apertura, Film-Vizualitás-Elmélet e-folyóiratban.

Dr. Annamária Hódosy graduated in literature at the University of Szeged. She was a member of the deKON group, which promoted post-structuralist literary criticism in Hungary (1992-2004). She wrote her PhD thesis on Shakespeare's sonnets in 2001. Her main fields of research are gender

roles, nature and rhetoric in literature and popular film. She is currently working on ecocriticism and eco-cinecriticism. Her book, Biocinema. Ecocriticism and Popular Film, was published in 2018, with a sequel entitled: Climate Monsters, published in 2023. Her numerous essays can be found in deKON Books, published by the Ictus/JATE Literary Theory Group, in the journals Literatura and Tiszatáj and in the e-journal Apertura, Film-Visuality-Theory.

Zilahi Anna: A csalán mint pharmakon, a csalánmunka mint dekonstrukciós stratégia

A csalán sokoldalú növény, amely az általa okozott égő fájdalomról kapta a latin nevét (*urtica*), miközben jótékony élettani hatásainak listája sokkal hosszabb, mint bűnlajstroma. A csalán belső ellentmondásai, azaz az egyértelmű kategorizálhatóságnak ellenálló természete termékeny értelmezési lehetőségeket nyer Jacques Derrida francia filozófus a *pharmakon* fogalmához kapcsolt gondolatmenetének fényében. A görög *phármakon* kifejezés szert, gyógyszert, orvosságot, varázsszert, mérget jelent, derridai értelemben pedig olyan jelenségeket ír le, amelyek egyszerre hordoznak jótékony és káros tulajdonságokat, így a csalán kiváló példája ennek az izgalmas kettősségnek.

Az előadás azt vizsgálja, hogy mennyiben tekinthető a csalán pharmakonnak, milyen értelmezéseket rejt Hans Christian Andersen *Vadhattyúk* című meséjében a csalánmunka. A történetben a tizenegy elátkozott, hattyúvá varázsolt fivért egyetlen hűguk áldozatvállalása mentheti meg, aki csaláninget varr a számukra, ezáltal visszaváltoznak emberré. A mese kikezdi az emberi-állati létezés szembeállítását is, emellett játékba hozza a növényi létezés kérdését. Az Andersen-művet újrarájátszó *Urtica* című performatív videóművön keresztül arról is szó esik, milyen szempontok szerint értelmezhető a művészeti kutatásba ágyazódó csalánmunka egyfajta dekonstrukciós stratégiaként.

Nettle as pharmakon: nettle-work as deconstructive strategy

Nettle is a versatile plant, taking its Latin name from the burning pain it causes (urtica), although the list of its beneficial physiological effects is much longer than its sins'. The intrinsically contradictory nature of nettle, i.e. its nature of resisting clear categorisation, can easily be interpreted by relying on the reflections on the concept of pharmakon introduced by the French philosopher Jacques Derrida. The Greek term pharmakon means substance, medicine, remedy, charm, poison, and in Derrida's interpretation it describes phenomena that have both beneficial and harmful properties. Accordingly, nettle is an excellent example of this exciting dichotomy. The presentation examines the extent to which nettle can be considered a pharmakon, and scrutinises what interpretations are hidden in the concept of „nettle-work” in the tale Wild Swans by Hans Christian Andersen. In the story there are eleven brothers, who are cursed and transformed into swans. However they are saved by the sacrifice of their sister, who sews them nettle shirts, thus turning them back into humans. The tale also explores the juxtaposition of human and animal existence and brings into play the question of plantal existence. Through the performative video, entitled Urtica - an interpretation of Andersen's tale - it will be demonstrated how nettle-work, embedded in artistic research, can be interpreted as a deconstructive strategy.

Zilahi Anna költő, képzőművész. Jelenleg a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem doktorandusza, művészeti kutatásában ökológiai és ökofeminista kérdésekkel foglalkozik a csalánnövény vizsgálatán keresztül. A bálna nem motívum című verseskötete a Magvető Kiadónál jelent meg 2017-ben. 2017-től az xtro realm művészcsoport tagja, amely az ökológiai és klímaválság kérdéseit tematizálta művészeti eszközökkel. 2019-ben a csoport szerkesztésében megjelent az Extrodaesia enciklopédia a Typotex Kiadónál, amely egy poszt-antropocentrikus világ gondolati tájait jelenítette meg. 2020-ban megjelent a Klímaképzület Reader című cikksorozat a tranzitblog.hu felületén Süveges Rita képzőművésszel közös szerkesztésben. 2021-ben Hazai Attila Irodalmi Díjban részesült. Az Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület, a József Attila Kör, a Szépírók Társasága és a Fiatal Írók Szövetsége tagja.

Anna Zilahi is a poet, visual artist. Currently a PhD student at the Moholy-Nagy University of Art and Design. Her artistic research focuses on ecological and ecofeminist issues through the study of the nettle plant. Her poems, under the title *The Whale is not a Motif*, were published by Magvető in 2017. Since 2017 she has been a member of the artist group *xtro realm*, which deals primarily with issues of ecology and climate crisis through art. In 2019, the group edited the encyclopaedia *Extrodesia*, published by Typotex publishing house. This volume presents the conceptual landscapes of a post-anthropocentric world. In 2020 with artist Rita Süveges she co-edited an article series entitled as *Climate Imagination Reader*. It was published on tranzitblog.hu. In 2021 she was awarded the Attila Hazai Prize for Literature. She is a member of the Studio of Young Artists Association, the Attila József Circle, the Society and the Association of Young Writers.

KEYNOTE LECTURE / PLENÁRIS ELŐADÁS

Dr. Carolina Martínez-López PhD.: On Degradation. Environment, Bodies and Experimental Filmmaking

We live on a degraded planet, our human bodies sick and exhausted and our values deteriorated, all on the verge of a collapse that seems imminent. We live shaken by a kind of capitalist Hydra, as the Belgian philosopher Raoul Vaneigem (2022) points out, and constant victims of various physical and emotional epidemics. Victims of ourselves, of our “ideal” of progress; prisoners of the apparently unstoppable wheel of Capitalism. Besides, this current context is getting more complex by the increasingly hyper-present Artificial Intelligence, which leads us to question even more strongly about our human identity and the relationship with our environment, and with the animate and the inanimate beings surrounding us.

Throughout this intervention –which will be composed of different conceptual and aesthetic layers or levels– I will analyze different manifestations of experimental cinema from the very origins of the medium to the latest audiovisual products made with generative AI.

In the first layer, we will see how the degenerative process –inherent to Nature and accentuated by the action of human being– has been (intentionally or unintentionally) reflected in selected film works, but also in the film process itself. The second layer will approach the connection of the degradation of some filmmaker's own sick body with the cinematographic support. And the third one will explore how the relationship with our environment has manifested itself in the dynamics of the cinematographic device –understood as a whole and as a complex of interrelations (Albera and Tortajada, 2015) among the filmmaker, the camera and the context.

I will thus follow some cases in which experimentation in the texture and materiality of film support takes precedence, and others in which the gaze turns to the entire process itself, with a gestaltic and phenomenological conception. The aim of this will be, on the one hand, to trace the marks of the Anthropocene from a materialist point of view and, on the other, to seek visual and discursive possible alternatives to the effects of “collapsology” (Servigne and Stevens, 2015) related to the idea of human decentralization, more in the line here with expanded and gestural cinema and choreocinema.

Ultimately, at a wider level, I will try to glimpse the vision offered by the philosopher and mathematician Alfred North Whitehead (2021) presenting the world as a network of interrelated processes in constant dialogue, and as a perpetual magma or metabolism of ideas, images, and living and non-living beings. A more profound layer in our reflection which may be illustrated by a visual parallelism between certain sequences of early experimental cinema –seeking to reflect the landscapes of the cosmos (the macrocosm)– and certain early films showing the landscapes of the interior of the human body and its cells (a microcosm), both mediated by the own landscapes of Nature. These connections may lead us to rescue the idea of a whole connection among all the beings and their constant and related metamorphosis, proposed among others by Coccia (2021), and help us look for new ways of relating to each other and to the environment in tune with Guattari's “ecosophy” (1989).

AZ ÖSSZEOMLÁSRÓL: A KÍSÉRLETI FILMKÉSZÍTÉS, A KÖRNYEZET ÉS A TESTEK

Egy összeomló bolygón élünk, testünk beteg és kimerült, értékeink megkérdőjeleződnek, minden egy elkerülhetetlennek tűnő összeomlás küszöbén áll. Ahogy Raoul Vaneigem belga filozófus (2022) rámutat,

életünket a kapitalizmus valamiféle hidrája szorongatja, különféle fizikai és érzelmi járványok fenyegetik. Önmagunk és a haladás „eszményének” áldozatai vagyunk; rabként őrldünk a kapitalizmus megállíthatatlannak tűnő mechanizmusai között. Jelen helyzetünket ráadásul bonyolítja a mesterséges intelligencia mindent átható jelenléte, ami még inkább arra készítet minket, hogy megkérdőjelezzük sajátos emberi identitásunkat, a környezetünkkel, valamint a minket körülvevő élő- és élettelen lényekkel való kapcsolatunkat.

Előadásomban, amely eltérő konceptuális és esztétikai rétegeket érint, a kísérleti film különböző formáit igyekszem elemezni, a médium megjelenésétől a generatív mesterséges intelligenciával készült legújabb audiovizuális termékekig.

Az első szinten azt látjuk, hogy a degeneratív folyamat - amely a természet velejárója, s amelyet az emberi tevékenység csak tovább fokoz - hogyan tükröződik (szándékosan vagy akaratlanul) a kiválasztott filmalkotásokban, sőt még magában a film folyamatában is. A második szinten azt a kapcsolatot vizsgálom, amely az egyes filmesek saját beteg testének leépülése és a film mint alapanyag között áll fenn. A harmadikon azt veszem szemügyre, hogy a környezetünkkel való kapcsolat hogyan nyilvánul meg a filmes eszközrendszer dinamikájában – amelyet egészként, illetve a filmkészítő, a kamera és a környezet közötti kölcsönhatások komplexumaként (Albera és Tortajada, 2015) kell értelmeznünk.

Egyrészt néhány olyan esetet elemzek, amelyekben a filmszalag textúrájával és anyagszerűségével való kísérletezés kerül előtérbe, másrészt olyanokat, amelyekben a tekintet – a Gestalt-elmélet, illetve a fenomenológia felfogása szerint - magára az egész folyamatra irányul. Az elemzések célja egyrészt, hogy materialista nézőpontból vizsgáljuk az antropocén jellegzetességeit, másrészt pedig, hogy lehetséges vizuális és diszkurzív alternatívákat keressünk az emberi decentralizációval kapcsolatos „kollapszológia” (Servigne és Stevens, 2015) hatásaira, leginkább a médiaművészetre kiterjesztett mozi, illetve a gesztus és a koreográfia filmes jelenségeit felhasználva.

Végül pedig, egy átfogóbb szinten, megpróbálok bepillantást adni a filozófus és matematikus Alfred North Whitehead (2021) által kidolgozott elképzelésbe, amely a világot egymással összefüggő, állandó párbeszédben lévő folyamatok hálózataként, ideák, képek, élő és élettelen lények magmájaként vagy folyamatos anyagcseréjeként mutatja be. A koncepció mélyebb rétegét egy olyan vizuális párhuzam illusztrálhatja, amely a korai kísérleti film egyes - a (makro)kozmosz tájait tükrözni szándékozó – képsorai és az emberi test belsejének és sejtjeinek, vagyis a mikrokozmosz tájait bemutató bizonyos korai filmek között áll fenn: mindkettőt a természet saját tájai közvetítik. Az efféle kapcsolatok vizsgálata védhetővé teheti az összes lényt egymással összefűző kapcsolat és a közöttük fennálló állandó metamorfózis gondolatát, amelyet többek között Coccia (2021) javasolt, és segíthet abban is, hogy Guattari „öko-filozófiájával” (1989) összhangban felfedezzük az egymáshoz és a környezethez való viszonyulás új formáit.

Carolina Martínez-López PhD is an Associate Professor in the Performing Arts and Audiovisual and Multimedia Communication degree programs at the Arts University School (ERAM) attached to Universitat de Girona (UdG). She is a member of UdG's Contemporary Art Theories research group and the Research Group on the Origins of Cinema (GROC), a programmer of Valladolid International Film Festival and a member of the selection committee of +RAIN Film Fest (the first European festival for films made with Artificial Intelligence). Her lines of research focus on an expanded vision of cinema, choreography and theater, and the uses of the body from an experimental and a documentary perspective. She is also the editor of the book *El Universo dereniano. Textos fundamentales de la cineasta Maya Deren* (2015/2020), and the author of the experimental poetry books *escribir y respirar* (2020) and *el punto ciego del paisaje* (2021).

Carolina Martínez-López PhD a Gironai Egyetem (UdG) Művészeti Egyetemi Intézete (ERAM) előadóművészeti, audiovizuális és multimédiás kommunikáció szakának docense. Az UdG Kortárs Művészetelmélet Kutatócsoport, a Filmtörténeti Kutatócsoport (GROC), valamint a +RAIN Film Fest (a mesterséges intelligenciával készült filmek első európai fesztiválja) zsűrijének tagja, a Valladolidi Nemzetközi Filmfesztivál programjainak szervezője. Kutatási területe a mozi, a koreográfia és a színház fogalmának tág értelmezése, valamint a test fogalmának kísérleti és dokumentumfilmes felhasználása. Az *El Universo dereniano. Textos fundamentales de la cineasta Maya Deren*

(2015/2020) című könyv szerkesztője, valamint az escribir y respirar (2020) és az el punto ciego del paisaje (2021) című kísérleti verseskötetek szerzője.

Technológia és poszthumanizmus

szekcióleírás

A szekció előadásai a technológia és a humán kultúra kapcsolatait vizsgálják mindennapjaink anyagi és szellemi környezetében, melyben a technológia mondhatni „természetes” közegünkké vált. A modernista utópia és nonmodern technika-kritika dichotómiájából kilépve, a posztantropocentrikus perspektíva új fényben láttatja természet, technika és kultúra hálózatát, ember és környezete sokrétegű, komplex kapcsolatrendszerét, poszthumán életformává ötvöződését.

A szekció három előadása „természetessé” vált technokulturális viszonyrendszerünket járja körül. Horváth Márk és Lovász Ádám előadása az egyoldalúan optimista vagy pesszimista hozzáállás helyett a kortárs létformák, formavilágok bősége felől közelítve egy kiegyensúlyozottabb képet igyekszik adni arról, miként alakítja át az emberi természetet és a társadalmat a technológia mint új létmód. Nemes Z. Márió előadása a „természetes” és a „mesterséges” metaforikájának jelentéstöbbleteit vizsgálja, Schneider Ákosé pedig az algoritmikus kultúra optimalizációs folyamatainak összefüggéseit az emberi képzelőerő változásaival.

Résztevők

Horváth Márk - esztéta, filozófus, az Absentology és a Poli-P társalapítója

Lovász Ádám - filozófus

Schneider Ákos - design-kutató, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) adjunktusa

Nemes Z. Márió - költő, kritikus, esztéta, az ELTE MMI Esztétika Tanszék adjunktusa.

Moderátor:

Horváth Eszter PhD. - filozófus, esztéta, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Technology and Posthumanism

This session examines the connections between technology and human culture within our everyday material and intellectual environment, where technology has arguably become our "natural" milieu. Moving beyond the dichotomy of modernist utopia and non-modern technocriticism, the post-anthropocentric perspective sheds new light on the network of nature, technology, and culture, revealing the multi-layered, complex relationship between humans and their environment, which is merging into a post-human life form.

Márk Horváth and Ádám Lovász aim to provide a more balanced view, approaching the transformation of human nature and society by technology as a new mode of existence from the perspective of the diversity of contemporary forms of life, rather than through a one-sidedly optimistic or pessimistic lens. Márió Z. Nemes' presentation examines the multiple meanings of the metaphors of "natural" and "artificial," while Ákos Schneider's talk explores the connections between the optimization processes of algorithmic culture and changes in human imagination.

Participants:

Márk Horváth - Philosopher, co-founder of Absentology and Poli-P

Ádám Lovász - Philosopher

Ákos Schneider PhD. - Design researcher, assistant professor at Moholy-Nagy University of Art and Design

Márió Z. Nemes - Poet, critic, philosopher, assistant professor at the Department of Aesthetics at ELTE MMI

Moderator:

Eszter Horváth PhD. – Philosopher, aesthete, professor at Budapest Metropolitan University

Horváth Márk és Lovász Ádám: A mesterséges intelligencia-alapú művészet és a neobarokk formabőség

A polikrízisek korszakában élünk. Legyen szó a klímaválságról, a megnövekedett geopolitikai bizonytalanságról, a tudományba vetett hit erodálódásáról, az erkölcs relativizálódásáról, a jóléti állam fenntarthatatlanságáról, az emberi kapcsolatok leépüléséről, demográfiai válságról, nincsen olyan területe a modern társadalomnak, amely ne volna leírható a válság és hiány nyelvezetével. Szemléletváltásra van szükség. Könnyen beleeshetünk egyfajta szűkös és fantáziátlan hiányalapú szemléletbe, amely az erőforrások szűkösségére összpontosít. Jelen előadásunk témája a technológiával kapcsolatos negatív szemléletmód meghaladása. A mesterséges intelligenciának a művészetre és a kulturális szektorra gyakorolt, kártékonynak vélt hatását övező pesszimista diskurzusokra összpontosítanánk. Olyan technológiafilozófiai modell vázlatát mutatnánk be előadásunkban, amely a kockázatok és hiányok helyett a bőségre összpontosít. Új formavilágokat követel meg ugyanis az ökológiai válság korszaka. Szférákon, hálózatokon, buborékokon keresztül vezetnek azok a neobarokk utak, amelyeken keresztül megérthetjük, belakhatjuk és átélhetjük megváltozott természetkulturális viszonyrendszerünket, mesterségesen természetes ökoszféráinkat és mechanoszféráinkat. A technológia nemcsak hiányokat termel, hanem éppenséggel túltermelésként is megnyilvánul. Egy nonmodern szemléletváltás ezutóbbi aspektust helyezné a középpontba. Egyoldalú optimizmus vagy pesszimizmus helyett nézetünk szerint a formavilágok túltermelését kell tematizálni, ezáltal egy kiegyensúlyozottabb képet nyerve arról, miként alakítja át az emberi természetet és a társadalmat a technológia mint új létmód. Amennyiben a formabőségből indulunk ki, a korhangulatot meghatározó pesszimista foratókönyvek helyett sokkal furcsább, kreatívabb és sokszínűbb eredményekre juthatunk, amelyek jobban illeszkednek a megváltozott természetkulturális viszonyaink hibriditásához.

AI-Based Art and the Neo-Baroque Abundance of Forms

We live in an era of polycrises. Whether it's the climate crisis, increased geopolitical uncertainty, the erosion of faith in science, moral relativism, the unsustainability of the welfare state, the deterioration of human relationships, or demographic crises, nearly every aspect of modern society can be described in the language of crisis and scarcity. A shift in perspective is needed. We can easily fall into a narrow, unimaginative scarcity-based mindset that focuses on the limitation of resources. The subject of our presentation is overcoming the negative outlook on technology. We focus on the pessimistic discourses surrounding the perceived harmful impact of artificial intelligence on art and the cultural sector. Our presentation will outline a technophilosophical model that emphasizes abundance rather than risks and shortages. The era of ecological crisis demands new forms. Neo-baroque paths, which traverse spheres, networks, and bubbles, lead us to understand, inhabit, and experience our altered nature-culture relationships, our artificially natural ecospheres, and mechanospheres. Technology not only generates shortages but can also manifest as overproduction. A nonmodern shift in perspective would focus on this latter aspect. Instead of one-sided optimism or pessimism, we believe the overproduction of forms should be thematized, offering a more balanced view of how technology, as a new mode of existence, is transforming human nature and society. Starting from the abundance of forms, we can arrive at results that are far stranger, more creative, and more diverse than the pessimistic scenarios that dominate the current zeitgeist, better aligning with the hybridity of our altered nature-culture relationships.

Horváth Márk esztéta, filozófus, az Absentology és a Poli-P társalapítója, az EKKE óraadója, az ELTE Filozófiatudományi Iskola doktorandusza, a Budapesti Metropolitan Egyetem „Ökológia, művészet, jövőképek” kutatócsoportjának tagja. Több könyv és tanulmány szerzője, társszerzője. Kutatási területe a poszthumanizmus, a spekulatív realizmus, valamint az antropocén.

Márk Horváth is a philosopher, co-founder of Absentology and Poli-P, a lecturer at EKKE, and a doctoral candidate at the ELTE School of Philosophy. He is the author and co-author of several books and studies. His research areas include posthumanism, speculative realism, and the Anthropocene, co-founder of Absentology and Poli-P, a lecturer at EKKE, and a doctoral candidate at the ELTE School of Philosophy. He is the author and co-author of several books and studies. His research areas include posthumanism, speculative realism, and the Anthropocene.

Lovász Ádám filozófus. Kutatási területei közé tartozik a poszthumanizmus, a folyamatfilozófia, a rendszerelmélet és a nihilizmus problémája. Legjelentősebb művei közé sorolhatóak a következő kötetek: *Nonmodern: A kívülség szférikus elmélete* (2024, Horváth Márkkal, Batthyány Lajos Alapítvány); *H. P. Lovecraft: Poszthumanista olvasatok* (Horváth Márk és Nemes Z. Márióval, 2022, Kijárat); *Updating Bergson. A Philosophy of the Enduring Present* (2021, Lexington Books); *A valóság visszatérése. Spekulatív realizmusok és újrealizmusok a kortárs filozófiában* (Horváth Márk és Losoncz Márkkal, 2019, Forum); *A poszthumanizmus változatai. Ember, embertelen és ember utáni.* (Horváth Márk és Nemes Z. Márióval, 2019, Prae); *Az érzet deterritorializációja. A kiterjesztett észlelés filozófiája* (2018, Gondolat). Számos magyar és nemzetközi folyóiratban publikált: *American, British and Canadian Studies (ABC)*, *Chiasma*, *Cosmos & History*, *Cosmos + Taxis*, *Erdélyi Múzeum*, *Helikon*, *Horizon: Studies in Phenomenology*, *Horror Studies*, *Identities*, *Információs Társadalom*, *Iowa Journal of Cultural Studies*, *Journal of Libertarian Studies*, *Kultúra és Közösség*, *Kommentár*, *Kybernetes*, *Literature*, *Matter: Journal of New Materialist Research*, *Open Philosophy*, *Postmodernism Problems*, *Replika*, *Rhizomes*, *Szellem és Tudomány*, *Textual Practice*.

A Budapesti Metropolitan Egyetem „Ökológia, művészet, jövőképek” kutatócsoportjának tagja.

Ádám Lovász is a philosopher whose research areas include posthumanism, process philosophy, systems theory, and the problem of nihilism. His most significant works include the following volumes: *Nonmodern: The Spherical Theory of Exteriority* (2024, co-authored with Márk Horváth, Batthyány Lajos Foundation); *H. P. Lovecraft: Posthumanist Readings* (co-authored with Márk Horváth and Márió Z. Nemes, 2022, Kijárat); *Updating Bergson. A Philosophy of the Enduring Present* (2021, Lexington Books); *The Return of Reality: Speculative Realisms and New Realisms in Contemporary Philosophy* (co-authored with Márk Horváth and Márk Losoncz, 2019, Forum); *Varieties of Posthumanism: Human, Inhuman, and Posthuman* (co-authored with Márk Horváth and Márió Z. Nemes, 2019, Prae); and *The Deterritorialization of Sensation: The Philosophy of Extended Perception* (2018, Gondolat). He has published in numerous Hungarian and international journals, including *American, British and Canadian Studies (ABC)*, *Chiasma*, *Cosmos & History*, *Cosmos + Taxis*, *Erdélyi Múzeum*, *Helikon*, *Horizon: Studies in Phenomenology*, *Horror Studies*, *Identities*, *Információs Társadalom*, *Iowa Journal of Cultural Studies*, *Journal of Libertarian Studies*, *Kultúra és Közösség*, *Kommentár*, *Kybernetes*, *Literature*, *Matter: Journal of New Materialist Research*, *Open Philosophy*, *Postmodernism Problems*, *Replika*, *Rhizomes*, and *Szellem és Tudomány*, *Textual Practice*. Member of the research group "Ecology, Art, Visions" at Budapest Metropolitan University.

Dr. Nemes Z. Márió PhD.: Technológia mint harmadik természet

Előadásomban a „harmadik természet” (McKenzie Wark) fordulatát próbálom technometaforológiai eszközökkel elemezni. Wark a technológiai fejlődés – a digitális-informatikai fordulat - mindennapjainkat átalakító hatásai mentén fejt ki koncepcióját, miszerint ha a „második természet” egy olyan épített, kulturális-civilizatorikus környezet, mely a természeti szükségszerűségekkel szemben részleges szabadságot nyújt, akkor a „harmadik természet” egy olyan kollektíven termelt kommunikációs környezet, mely a második természet által kreált társadalmi-gazdasági determinációkat próbálja ellensúlyozni. Wark elméletét Hans Blumenberg metaforológiája és technofilozófiája segítségével próbálom majd megvizsgálni. Reményeim szerint ezzel a különböző „természetek” metaforikus egymásba rétegződésének szemantikai útját tudom majd rekonstruálni, mely közelebb vihet posztumán mindennapjaink technológiafelfogásának megértéséhez, annak a zavarba ejtő jelenségnek a kritikai értelmezéséhez, hogy a technológiai környezet hogyan és miért jelenik meg a társadalmi tapasztalatban egyfajta új „természetként”.

Technology as the Third Nature

In my presentation, I will attempt to analyze the concept of the "third nature" (McKenzie Wark) using technometaphorological tools. Wark develops his concept in the context of the transformative effects of technological advancement—particularly the digital-informational revolution—on our daily lives. He argues that if the "second nature" is a constructed, cultural-civilizational environment that offers partial freedom against natural necessities, then the "third nature" is a collectively produced communicative environment that seeks to counterbalance the socio-economic determinations created by the second nature. I will examine Wark's theory through the lens of Hans Blumenberg's metaphorology and philosophy of technology. My aim is to reconstruct the semantic path of metaphorical layering between the different "natures," which may bring us closer to understanding the perception of technology in our posthuman daily lives and provide a critical interpretation of the perplexing phenomenon of how and why the technological environment appears in social experience as a new form of "nature."

Dr. Nemes Z. Márió PhD. az ELTE MMI Esztétika Tanszék adjunktusa. Költő, kritikus, esztéta, a Budapesti Metropolitan Egyetem „Ökológia, művészet, jövőképek” kutatócsoportjának tagja.

. A Technologie und das Unheimliche (<http://www.technologieunddasunheimliche.com/>) alkotói kollektíva tagja. Legutóbbi kötete: Ektoplazma (képzőművészeti esszék, Symposium 2020)

***Dr. Márió Nemes Z.** is an assistant professor at the Department of Aesthetics, ELTE MMI. He is a poet, critic, and aesthete. He is also a member of the creative collective Technologie und das Unheimliche (<http://www.technologieunddasunheimliche.com/>). His most recent book is: Ectoplasm (art essays, Symposium 2020).*

Dr. Schneider Ákos PhD.: Algoritmikus kultúra és tervezett környezet

A kultúra termelése és fogyasztása ma egyre inkább statisztikai alapon képződik. A személyre szabott zeneajánlásoktól az otthoni asszisztenseken és a közösségi médiaprofilokon át a szoftveresen finomhangolt keréktárcsákig rengeteg minden tartozik abba a mezőbe, amit algoritmikus kultúrának nevezhetünk, és amit elsősorban az adatbázisokon végzett mintafelismerés jellemez. Felhasználó-központú kultúra ez, abban az értelemben, hogy a környezet alakítását és a termékfejlesztések lehetséges dimenzióit leginkább a felhasználói magatartások és preferenciák határozzák meg. Ezekből kalkulálható ki az optimális jövő. Kérdéses azonban, hogy a képzelet optimalizációs elvékonyítása milyen lehetőségeket hagy nyitva számunkra a rendszerszintű krízisek korában. Az előadás a design világának algoritmikus vonatkozásait vizsgálja olyan fogalmak mentén, mint a szintetikus média és a prediktív design, a megosztott cselekvőképesség, az aktív környezet és a narratív értékteremtés.

Algorithmic Culture and Designed Environment

Today, the production and consumption of culture are increasingly formed on a statistical basis. From personalized music recommendations to home assistants, social media profiles, and software-tuned wheel rims, many aspects fall within what can be termed "algorithmic culture," characterized primarily by pattern recognition performed on databases. This is a user-centered culture in the sense that the shaping of the environment and the potential dimensions of product development are largely determined by user behaviours and preferences. From these, the optimal future can be calculated. However, it is questionable what possibilities remain open for us when the imagination is thinned down by optimization in an era of systemic crises.

The presentation examines the algorithmic aspects of the design world through concepts such as synthetic media and predictive design, shared agency, active environment, and narrative value creation.

Dr. Schneider Ákos PhD a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) adjunktusa és az Általános Elméleti Stúdiók modul vezetője. Doktori fokozatát a MOME Doktori Iskolájában szerezte meg 2022-ben. Első könyve, „Az emberközpontú tervezés határai: spekulatív design és poszthumán állapot”, ugyanebben az évben jelent meg a Typotex gondozásában. 2023 óta a Future Potentials Observatory kutatójaként a digitális kultúra és a kortárs design összefüggéseit vizsgálja. Számos szócikket, interjút publikált a kortárs művészet és design területén; 2015 és 2023 között a Designisso magazin társ-főszerkesztője volt.

Dr. Ákos Schneider PhD is an Assistant Professor at the Moholy-Nagy University of Art and Design (MOME) and the head of the General Theoretical Studies module. He earned his PhD from the MOME Doctoral School in 2022. His first book, "The Limits of Human-Centered Design: Speculative Design and the Posthuman Condition," was published in the same year by Typotex. Since 2023, he has been a researcher at the Future Potentials Observatory, where he explores the intersections of digital culture and contemporary design. He has published numerous scholarly articles and interviews in the field of contemporary art and design, and between 2015 and 2023, he was the co-editor-in-chief of Designisso magazine.

Környezet/Kultúra

A szekció előadásai az anyagi és szellemi környezetünk, illetve a rájuk vonatkozó reflexió összefonódására hoznak példákat az épített környezet, a vizuális kultúra és a kultúratudomány különálló, de egymással párbeszédben álló területeiről.

Előadók:

Jámbor Zsóka, fotográfus, kutató, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Dr. Kiss Melinda DLA, animációs tervezőművész, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Dr. Varga Anna DLA, filmesztéta, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Dr. Laczó Dániel PhD, okleveles építészmérnök, a Budapesti Metropolitan Egyetem oktatója

Environment and Culture

The presentations in the section provide examples of the intertwining of our material and intellectual environment, drawn from distinct but interconnected fields such as architecture, arts and visual culture, and cultural studies.

Speakers:

Zsóka Jámbor, photographer, Lecturer at Budapest Metropolitan University

Dr. Melinda Kiss DLA, animation designer, Lecturer at Budapest Metropolitan University

Dr. Anna Varga PhD, film theorist, Lecturer at Budapest Metropolitan University

Dr. Dániel Laczó PhD, chartered architect, Lecturer at Budapest Metropolitan University

Dr. Kiss Melinda DLA: Az animáció zöld üzenete. Környezettudatosság, mint téma az animációs filmekben

Az animáció erőteljes stilizáló és absztraháló képességeinek köszönhetően kiváló médium a komplex üzenetek közvetítésére. Az animáció mint műfaj igen széles közönséget képes megszólítani, így az alkotók hamar felismerték azokat a benne rejlő lehetőségeket, amelyek túlmutatnak a pusztán szórakoztatáson. Az animációban használt szimbólumok és metaforák, mint minden eszköz, pozitív vagy kevésbé építő célokat is szolgálhatnak. Szerencsére az animációs filmekben túlnyomórészt konstruktív üzenetekkel találkozunk, melyek közül kiemelt helyet foglal el a környezettudatosság kérdése. Ez a téma a szerzői filmekről kezdve az egész estés családi vagy sci-fi filmekig számos műfaji formában jelenik meg. A pusztán tények bemutatásán túl, az érzelmi megközelítést is beleszöve, igen hatásos alkotások születtek és születnek ma is a témában, amelyek igyekeznek tudatosabbá tenni a közönséget az érintett kérdésekben.

The Green Message of Animation: Environmental Awareness as a Theme in Animated Films

Thanks to animation's powerful ability to stylize and abstract, it is an excellent medium for conveying complex messages. As a genre, animation can reach a wide audience, and creators quickly recognized the potential it holds beyond mere entertainment. The symbols and metaphors used in animation, like any tool, can serve both positive and less constructive purposes. Fortunately, in animated films, we mostly encounter constructive messages, with environmental awareness holding a prominent place. This theme appears in various genres, from auteur films to feature-length family or sci-fi movies. Beyond presenting mere facts, by weaving in emotional approaches, highly impactful works have been created and continue to be made on this topic, aiming to raise audience awareness of the issues involved.

Dr. Kiss Melinda DLA, animációs tervezőművész, egyetemi docens. Animációs produciók munkatársaként rendezői, látvány- és mozdulattervezői, animátori feladatokat lát el, úgy az autonóm, mind pedig az alkalmazott animáció területén. Alkotói tevékenysége más vizuális társterületeket is érint, valamint az animáció műfajának elméleti, történeti vonatkozásaira is kiterjed. Szakmai aktivitásának egy másik meghatározó szegmensét a művészeti felsőoktatás képezi, amelynek keretében kiemelt célja a tehetséggondozás és a mozgóképes vizuális kultúra szélesebb körű megismertetése. METU Animáció és Média design Tanszékének vezetője, az Animáció alap- és mesterszak szakfelelőse, amely minőségben hallgatói animációs filmek producere.

Dr. Melinda Kiss DLA, is an animation designer and university associate professor. As a team member of animation productions, she undertakes directing, visual and motion design, and animation tasks in both autonomous and applied animation fields. Her creative activities also extend to other visual disciplines, as well as the theoretical and historical aspects of the animation genre. Another significant segment of her professional activity is in higher art education, where her primary goals include nurturing talent and broadening the understanding of visual culture in motion pictures. She is the head of the Animation and Media Design Department at METU, responsible for the Animation bachelor's and master's programs, and in this capacity, she also serves as a producer of student animated films.

Dr. Varga Anna PhD.: Az ökológia a filmben

Mivel a konferencia tágan értelmezett témája az ökológia és a művészetek kapcsolata, a természet és a kultúra kölcsönhatása, ember és környezete, ezért kiindulási alapként érdemes megnézni a pontos jelentést. Az ökológia fogalmát Ernst Heinrich Philipp August Haeckel német darwinista biológus, anatómus, zoológus, filozófus 1866-ban alkotta meg, ami az ógörög oikosz "otthon, lakás, ház, háztartás, házigazdaság, család" és a szintén ógörög logosz "ész, szó, beszéd, nyelv, értelem, gondolkodás, bizonyítás, kutatás, rendszer, bölcsesség, logika, világtörvény, természetet átható elv, jogalap, vélemény" szavakból áll, jelentése környezettan, környezetbiológia, az élettekret, az élőlényeknek egymáshoz és a környezethez való viszonyát kutató tudományág. A fogalom azonban közkeletűvé csak a 20. század végére vált a környezeti problémák, természetkárosítás, túlnépesedés, természet- és környezetvédelem, fenntartható fejlődés előtérbe kerülésével. A film mint művészet, miképp tud ebbe a problémakörbe, párbeszédbe belefolyani, előadásom ezt kutatja.

Ecology in Cinema

The concept of ecology was coined in 1866 by the German Darwinist biologist, anatomist, zoologist, and philosopher Ernst Heinrich Philipp August Haeckel. The term is derived from the Ancient Greek words "oikos" meaning "home, dwelling, household, family" and "logos" meaning "reason, word, speech, language, thought, reasoning, logic, universal law, principle of nature, justification, opinion." Ecology refers to the study of environments, the science of the relationships between living organisms and their surroundings. However, the term only became widely known by the late 20th century as environmental issues, nature destruction, overpopulation, environmental protection, and sustainable development came to the forefront. My presentation explores how film, as an art form, can engage with and contribute to this complex issue and dialogue.

Dr. Varga Anna PhD az ELTE BTK-n végzett, utána posztgraduális képzésen a moszkvai filmfőiskolán (VGIK) vett részt, de tanulmányai során tanult a Lomonoszov Egyetemen is (MGU, Moszkva). 2007-ig a Magyar Rádió – Kossuth Adófőszerkesztőség – Tudományos és Ismeretterjesztő Szerkesztőségnek dolgozott. Filozófiai tudományokban (esztétika szakterületen) szerzett PhD fokozatot az ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet Esztétika Tanszékének Esztétikai Doktori Programján. Utána a Kaposvári Egyetem Művészeti Karon volt egyetemi docens, tanszékvezető az általa alapított Mozgóképkultúra Tanszéken, majd 2015-ben átment a BKF-re, jelenlegi nevén METU-ART Mozgókép Tanszékre, itt is magyar és egyetemes filmtörténettel, mozgóképtörténettel, filmelmélettel kapcsolatos tantárgyakat tanít, kutatási területe a tömegfilm, illetve a szovjet-orsz filmművészet.

Dr. Anna Varga PhD graduated from ELTE BTK (Faculty of Humanities at Eötvös Loránd University) and then pursued postgraduate studies at the Moscow Film School (VGIK), also studying at Lomonosov University (MGU, Moscow) during her academic career. Until 2007, she worked for Hungarian Radio—Kossuth Radio's Science and Educational Programs Department. She earned her PhD in Philosophy (with a specialization in Aesthetics) from the Doctoral Program in Aesthetics at the Institute of Art Theory and Media Studies, ELTE BTK. Following this, she served as an associate professor and head of the Department of Moving Image Culture, which she founded at the University of Kaposvár's Faculty of Arts. In 2015, she moved to BKF (now known as METU-ART Moving Image Department), where she teaches subjects related to Hungarian and universal film history, moving image history, and film theory.

Dr. Laczó Dániel PhD.: A táj iránti érzékenység példái a hazai szocializmus építészetében. A skandináv romantikus modernizmus hatása öt hazai épület esetében

Az építészet számára a környezettudatosság jelenthet vastkos hőszigetelést a takarékoság, valamint innovatív technikai megoldásokat az energiahatékonyság jegyében. Energetikai tekintetben ezen eszközökkel jó, környezetkímélő, kis ökológiai lábnyommal rendelkező házak építhetők. Ugyanakkor építészeti szempontból értelmezhető a tájjal való összhang téri vetülete, építészeti tartalma, ami túlmutat(hat) az energiaellátás technikai feltételein.

A közelmúlt építészettörténetéből is ismert olyan irányzat, amely a környező tájra érzékeny: a XX. században a nyugati és hazai elméletírók is az északi országok építésze, a skandináv romantikus modernizmus kapcsán emelték ki a tájjal való sajátos viszonyt. Az építészeti írások döntő többségében megjelenik e gondolat, ugyanakkor ennek elemzése, a kapcsolódás eszközkészletének feltárása mindeddig elmaradt.

A skandináv romantikus modernizmus tájjal kapcsolatos elképzelései magyar építészeti alkotásokban is testet öltöttek. Öt olyan alkotó épületeit elemzem, akik jól ismerték az északi építészetet. Jánossy György Egyetemi víztornya Gödöllőn, Gulyás Zoltán Rózsakert eszpresszója Hévízen, Farkasdy Zoltán Olimpia-szállója Budapesten, Kaszás Károly ravatalozója Tihanyban és Nagy Elemér nyaralója Gyenesdiáson mind példa a tájérzékeny építészetre.

Dr. Dániel Laczó PhD: Examples of Sensitivity to the Landscape in Domestic Socialist Architecture. The Influence of Scandinavian Romantic Modernism on Five Hungarian Buildings

For architecture, environmental awareness can mean thick insulation for energy savings as well as innovative technical solutions for energy efficiency. From an energy perspective, these tools enable the construction of good, eco-friendly houses with a small ecological footprint. However, from an architectural standpoint, the spatial harmony with the landscape and its architectural content can extend beyond the technical conditions of energy supply. In recent architectural history, there is a movement known for its sensitivity to the surrounding landscape: in the 20th century, both Western and Hungarian theorists highlighted the unique relationship with the landscape in the architecture of Northern countries, particularly Scandinavian Romantic Modernism. This idea frequently appears in architectural writings, yet its analysis and the exploration of the tools used to achieve this connection have so far been lacking. The concepts of landscape sensitivity inherent in Scandinavian Romantic Modernism are also reflected in Hungarian architectural works. I analyze the buildings of five architects who were well-acquainted with Northern architecture. György Jánossy's University Water Tower in Gödöllő, Zoltán Gulyás's Rózsakert Espresso in Hévíz, Zoltán Farkasdy's Olympic Hotel in Budapest, Károly Kaszás's mortuary in Tihany, and Elemér Nagy's holiday home in Gyenesdiás all serve as examples of landscape-sensitive architecture.

Dr. Laczó Dániel PhD a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Karán végzett okleveles építészmérnökként. Doktori fokozatát a Tájépítészeti és Tájökológiai Doktori Iskola-ban szerezte meg. Munkája részeként önálló tervezői, oktatói és kutatói tevékenységet egyaránt végez a Budapesti Metropolitan Egyetemen és a Római Műteremben.

Dr. Dániel Laczó PhD graduated as a certified architect from the Faculty of Architecture at Budapest University of Technology and Economics. He earned his doctoral degree at the Doctoral

School of Landscape Architecture and Landscape Ecology. His work includes independent design, teaching, and research activities at Budapest Metropolitan University and the Rome Studio.

Jámbor Zsóka: A QUILTIC-projekt prezentációja

A *QUILTIC* egy technika-és kultúrtörténeti kutatási projekt, melynek eredményeit a klorofill nyomat organikus alternatív fotográfiai eljárás segítségével jelenítem meg. A klorofill print esetében a fényérzékeny felület maga az élő levél, ez esetben konkrétan a chili növényeké. A címadást a klorofill színe inspirálta, hiszen a quiltic szó nahuatl nyelven a zöld színt jelenti, a chili szó pedig szintén egy nahuatl kifejezés. A technikai kutatás a növényi színanyagok fényérzékenységét vizsgálja és azon belül is kifejezetten a klorofillét. A chilik minden aspektusára kiterjedő kutatómunkám feltárta előttem e növények fontosságát és azt az emberi léptékben felfoghatatlan időintervallumot, amióta jelen vannak a Földön. A képek témája a chilik vizuális ábrázolása mezo-és dél-amerikai archeológiai leleteken, épületeken és kódexekben. A kultúrtörténeti kutatás célja felfedezni e számomra fontos növényfaj őslakos társadalmakban betöltött szerepének nyomait és még közelebb kerülni a témához a vizsgálódás és a képkészítő eljárás által. A levelek az expozíció folyamán frissek, és mégis ősiek, a képek nyersanyagává válnak, és segítségükkel olyan ábrák mutatkoznak meg, amelyeknek évszázadokkal ezelőtt a témái voltak. Előállításukhoz szükséges megismerni a fotoszintézis folyamatát és alkalmazkodni az aktuális időjáráshoz.

Zsóka Jámbor: Presentation of the QUILTIC-project

QUILTIC is an art research project in technical and cultural history, the results of which I am presenting using the organic alternative photographic process of chlorophyll printing. In the case of chlorophyll printing, the photosensitive surface is the living leaf itself, specifically the leaves of chili plants. The title was inspired by the color of chlorophyll, as the word quiltic means "green" in the Nahuatl language, and the word chili is also a Nahuatl term. The technical research focuses on the light sensitivity of plant pigments, with a particular emphasis on chlorophyll. My extensive research into all aspects of chili plants has revealed their significance and the unfathomable span of time they have been present on Earth. The images depict the visual representations of chili peppers on Mesoamerican and South American archaeological finds, buildings, and codices. The goal of the cultural history research is to discover traces of the role this important plant species played in indigenous societies, and to gain a deeper understanding of the subject through investigation and the image-making process. During exposure, the leaves are fresh yet ancient, becoming the raw material for images that depict themes from centuries ago. To produce these images, it is necessary to understand the process of photosynthesis and to adapt to the current weather conditions.

Jámbor Zsóka BA és MA diplomáját is a Budapesti Metropolitan Egyetem Fotográfia szakán szerezte. A szakon dolgozik 2017-től mint Stúdióvezető, ezzel párhuzamosan a Tervezőgrafika szak oktatója 2021-től. Szakterületei a fotó-és stúdiótechnika, a professzionális fotóretus, illetve a portré és az ún. beauty fotográfia. Projektjeiben számos érdeklődési terület megjelenik, pl. természettudományok, kultúrtörténet, családi archívum, genealógiai kutatás, a környezettudatosság, és a mesterséges intelligencia alkalmazása. Kutatási területe az elmúlt évtizedben erős fókusszal a chili köré rendeződik, mely fotográfiai tárgyú munkáiban is rendre felbukkan, csakúgy mint 2024-es QUILTIC projektjében.

Zsóka Jámbor earned both her BA and MA degrees in Photography at the Budapest Metropolitan University. She has been working in the department since 2017 as a Studio Manager and has also been teaching in the Graphic Design program since 2021. Her areas of expertise include photography and studio techniques, professional photo retouching, as well as portrait and beauty photography. Her projects encompass a wide range of interests, including natural sciences, cultural history, family archives, genealogical research, environmental awareness, and the application of artificial intelligence. Over the past decade, her research has increasingly focused on chili peppers, which frequently appear in her photography projects, including her 2024 QUILTIC project.